

Mednarodno Združenje rejcev bosanskega planinskega konja (BPK) praznuje 10 let

7. marca se je v prostorih GŠOD na Prvinah odvijala jubilejna deseta skupščina MZRBPK. Ravno prava obletnica, da se naredi inventura opravljenega dela. In rezultati kažejo, da vložek trdega dela, opravljenih tisoče in tisoče kilometrov, lastna sredstva, trmoglavost in iznajdljivost počasi, a vztrajno potiskata kritično ogroženo pasmo konja z roba preživetja.

Združenje rejcev bosanskega planinskega konja praznuje deset let.

Pričetek skupščine je zaznamoval nastop tria Rožej, katerega član združenja igra na violino z lokom, izdelanim iz konjske žime njegove kobile pasme BPK.

Dolgoletni predsednik in ustanovitelj združenja Anton Dolinšek je v čustvenem uvodnemu govoru podal zgodnico o žrebetu, ki se je skotilo na dan ustanovitve združenja na prostem, v hudem mrazu in snegu, in – kot je ugotovil naslednji dan – preživel. Drugi od ustanoviteljev združenja Enver Žiga iz BiH je ravno tako podal svoje videnje ustanovitve združenja in podal dejstva o vzreji v matični domovini BPK.

Sledil je uradni del skupščine, kjer so člani sprejeli poročila za leto 2019 predsednika združenja, predsednika upravnega odbora, predsednika vzrejne komisije Matjaža Mesariča, finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora.

Sledil je program dela za leto 2020, ki obsega vzpostavitev nove ergele (žrebetišča) na krasu pri Kozini, kjer konji živijo v povsem naravnem okolju v velikem, več kot 40 ha velikem ograjenem pašniku, ki jo je potrebno dokončati; nadaljevanje genotipizacije, raziskave barv dlake, prevodi statotov in druge dokumentacije za rejce iz tujine in še mnogo sprotne dejavnosti. Skupščina ga je soglasno sprejela.

UO združenja je podelil zahvale in priznanja zaslužnim rejcem in članom.

Skupščino so zaključili z triom Rožej, sledilo je kosilo in druženje.

Najlepše jim je na paši.

Čistokrvna vzreja BPK

Leto	2003	2010-11	2020
Število rejcev	2	4	47
Rejci v BiH	2	2	10
Število vseh čistokrvnih BPK	40	141	281
Število vseh čistokrvnih BPK v BiH	40	71	121
plemenske živali – žrebci, kobile	40	100	183
število vseh članov MZRBPK		4	90
število članov iz BiH		2	10

Podporni člani: v Slo 16, vseh članov 63

GOVOR ENVERJA ŽIGE

Enver Žiga

Spoštovane dame in gospodje, rejci in ljubitelji BBK. Danes praznujemo zelo pomemben jubilej, morda se tega, kako je pomemben, še ne zavedamo, in to je 10 let od ustanovitve MZRBPK. Pobudnik je bil Anton Dolinšek, verjetno takrat nihče od nas prisotnih ni niti slutil, v kaj bo združenje preraslo. Deset let v konjereji ni dolgo obdobje, da bi dosegli neke pomembne rezultate, vendar je v našem primeru to dolgo obdobje in uresničeni so zelo pomembni rezultati z vidika ohranitve pasme bosanski planinski konj.

Med rejci in ljubitelji BBK je ves čas od konca vojne v BiH obstajala velika zaskrbljenost za

usodo te izredno kakovostne pasme. Vojna in ekonomske razmere v povojnem obdobju so imeli katastrofalne posledice za bosanskega planinskega konja, katerega številčnost se je zmanjševala iz leta v leto. Zakaj je bilo tako, je težko najti razumljiv odgovor, toda dejstvo je, da so tisti, ki bi v strukturah oblasti morali za to poskrbeti, pokazali popolno nezainteresiranost. Tako je bila sprejeta pobuda Antona Dolinška in na Borikah je bila 6. marca 2010 ustanovna skupščina združenja. To je bil svečan in pomemben trenutek, pričakovanja so bila skromna in skrivoma je obstajal dvom, da bomo lahko rešili pasmo. Od vseh, ki smo tega dne bili izbrani v organe združenja, sva ostala samo midva, Anton in jaz, dosledna v naših namerah in postavljenih ciljih, vsi drugi so počasi odpadali.

Če bi vam sedaj govoril o tegobah, skozi katere smo šli, bi to bilo za vas neverjetno. Ogromno vsega je bilo potrebno narediti in za te načrtovane aktivnosti je bil potreben čas, veliko denarja in veliko živcev. Imeli nismo nobene finančne podpore ali pa je bila ta zanemarljiva. Mi v BiH smo začeli dobivati subvencijo šele leta 2017. Toda tok dogodkov je šel v našo korist in s časom se je začel sestavljati mozaik.

V Federaciji BiH sem bil dolgo časa sam, z upanjem in strahom. Šele konec leta 2016 je Hasib Ščuk iz Jablanice v dogovoru z mano osnoval ergelo Jezero, zatem Nihad Helac ergelo Srca v Ajdinovičih, pa Pašaga Hečimović ergelo Sava v Orašju, Amir Bekić ergelo Bosnian mountain horse v Vrtočah in na koncu Elam Bally ergelo Falkon v mostarski Bijeli.

Na žalost se je s časom ergela Borike slabila, menjavali so se lastniki in naša predvidevanja so se uresničila in ta stara ergela, kulturno mesto vzreje BBK, je končno prenehala delovati 19. marca 2019. Jaz sem z skrajnimi napori uspel odkupiti vse konje, ki so bili takrat v ergeli. Konje smo uspeli namestiti v ergelo Bosnian mountain horse v Vrtočah, na kmečko posestvo Čardaklije, ki je v lasti Zorana Radoševića, lastnika BBK pa sta postala Azra in Amir Bekić.

Iz poročila našega predsednika Antona Dolinška boste v osnovnih obrisih videli, kaj vse je združenje naredilo. Zelo sem srečen in ponosen, da sem bil del tega tima, ki je sodeloval pri reševanju pasme bosanski planinski konj, tima, kateremu pripadate tudi vi in upam, da nas bo vsako leto več in da bo BBK v doglednem času postal naš statusni simbol.

Skupščine so se poleg članov iz Slovenije udeležili še predstavniki članov iz Švice, Avstrije, Nemčije in nekaj članov iz BiH. Danes se združenje lahko pohvali, da je edina rejska organizacija – društvo na območju Slovenije in nekdanje Jugoslavije ter Balkana z mednarodnim statusom in ima svoje člane

v osmih državah, ima sprejet in potrjen rejski program skladno s predpisi in zahtevami EU, je rejsko društvo s statusom društva v javnem interesu, vodi izvorno rodovniško knjigo, ima za svojo osnovno populacijo opravljene genetske raziskave na osnovi MtDNA, konzervirana semena »in vitro«, linije žrebcev Miško, Barut

in Durmitor, od leta 2018 izvaja obvezno genotipizacijo vseh novorojenih žrebet za potrebe vodenja rodovniške knjige in je vključila BPK v projekt Rewilding na Hrvaškem, in še mnogo drugih dejavnosti.

M. M.

GOVOR ANTONA DOLINŠKA

Anton Dolinšek

6. marec 2010, jasno in hladno marčevsko jutro, -15 stopinj. Z Voloderjem, rejcem BBK iz HR, se voziva proti Rogatici, BiH. V kraju Han Stjenice ob cesti zagledava čredo v divjini živečih, zapuščenih BBK, med njimi kobilo, ki je ravnokar žrebila. Komaj rojeno žrebe se poskuša postaviti na noge. Ustavim avto in odhitiva do kobile,

ki je od ceste oddaljena kakih 50 m. Ne upava si čisto blizu, ker že prihajajo žrebec in drugi konji, da bi jo zaščitili. Opazujeva, fotografiram kakih 15 minut, morava dalje, saj imamo čez dve uri na Borikah ustanovno skupščino MZRBPK.

Razmišljam, ali bo žrebe preživel v tem snegu in mrazu. Naslednji popoldan se po isti poti vračava domov, verjeli ali ne, skoraj na isti lokaciji ponovno opazimo isto čredo konj, ustaviva in opaziva, da žrebe veselo skaklja za mamo, preživel je.

To je bil in je zame simbol, ki ga ne bom pozabil, simbol rojstva našega združenja. Tudi združenje je bilo rojeno – ustanovljeno na isti dan, skoraj ničesar nismo imeli, malo konj, peščica rejcev, brez strokovnega kadra, brez materialnih in finančnih sredstev in smo preživeli. Ne samo preživeli, se razvili in odrasli in praznujemo 10. rojstni dan.

Ne vem, katerega spola je bilo žrebe, pa saj ni pomembno. To žrebe in njegova družina, čreda, je v 10 letih dalo že lepo število potomcev in tudi naša družina rejcev se je od takrat lepo povečala. Žrebe je bilo lisasto, križanec v tipu BBK, pa

tudi v tem je del simbolike. Tudi članstvo našega združenja je pisano, iz osmih držav, različnih nacionalnosti, kultur, veroizpovedi. Pa vendar nas združuje ljubezen do narave in BBK ter želja, da ga ohranimo zanamcem.

Na ustanovni skupščini leta 2010 nas ni bilo veliko. Takrat edini rejci čistopasemskih BBK, ergela Borike, Planido, Gorski Kotar, Jagoš, Enver Žiga in nekaj gostov. Od ustanovnih članov sta do danes ostala samo Žiga in Planido. Prepričan sem, da imamo edinstveno pasmo, kar so v zadnjih letih dokazali tudi naši in tuji znanstveniki, žal je še vedno kritično ogrožena, a je našla podpornike in zagovornike kar v osmih državah, najprej v Sloveniji, nato v Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Srbiji, Danski, Švici, Nizozemski in Avstriji.

Osnovna čreda je v Bosni in Hercegovini, kjer je odločilno vlogo odigral rejec Enver Žiga, hvala ti. Druga nič manj pomembna čreda je v Sloveniji in iz teh dveh osnovnih čred izvirajo vse druge črede in čredice, ki že in ki bodo nadaljevale svoje potomstvo doma in v tujini.